

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

**КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО І ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО
МИСТЕЦТВА ТА РЕСТАВРАЦІЇ**

**САМОСТІЙНА РОБОТА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІКОНОПИС**

2 курс

Для спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

Освітня програма «Образотворче мистецтво»

Рівень вищої освіти: бакалавр

Автор:

Ст. викл. Мельничук О.Д.

Затверджено на засіданні кафедри
образотворчого і декоративно-
прикладного мистецтва та реставрації
№ 1 від “01” вересня 2019 р.

Івано-Франківськ
2019

1. ВСТУП

Метою викладання дисципліни є:

- підготувати фахівця з високим рівнем іконописної майстерності, здатного самостійно творчо вирішувати завдання художньої і педагогічної діяльності.

Завданням викладання дисципліни є:

- познайомити студента з технологією і технікою іконописання;
- навчити студента орієнтуватись у видах ікономалярства, користуватись виражальними засобами, стилістикою та мовою іконопису;
- виробити знання, уміння і навички, які дозволять студенту самостійно виконувати творчі іконописні завдання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- історію іконопису, його зародження та етапи становлення і розвитку;
- особливості української ікони, історію становлення іконографічного канону, іконологію та іконографію, будову та структуру іконостасу;
- художні особливості традиційної та народної ікони та закономірності створення іконописної композиції;
- давні та сучасні техніки іконописання, технологію приготування фарб, техніку ікономалярства на склі та його образотворчі і виражальні засоби

вміти:

- використовувати образотворчі і виражальні засоби іконописної техніки у створенні завдань навчальної і творчої роботи;
- вміти користуватись іконописними матеріалами, інструментами;
- вміти розкривати особливості іконографічної мови, аналізувати іконописні твори;
- вміти методично здійснювати навчання учнів в процесі їх іконописної діяльності;
- створювати творчі композиції на іконографічну тематику.

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Однією із важливих складових вивчення живопису у системі фахової художньої підготовки є самостійна робота студентів. Під час навчального процесу вона сприяє активізації засвоєння студентом творчих навичок.

Мета самостійної роботи – сприяти якнайглибшому засвоєнню студентами знань з дисципліни “Іконопис”, ознайомити їх з основним термінологічним апаратом, основними методами роботи в іконописних техніках.

Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи дають можливість студентам глибше ознайомитися з практичними навичками виконання творів в матеріалі, які не були винесені на лекційні або практичні заняття. Вони передбачають опанування в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завданням самостійної роботи студентів є засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань.

Самостійна робота студентів з дисципліни “Іконопис” становить приблизно 2/3 часу, необхідного для виконання основної освітньої програми з урахуванням

рекомендацій Міністерства освіти та науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень. Зміст самостійної роботи визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача.

	<p>подальшої роботи акриловими фарбами) згідно підготовленого картону; після висихання контуру, опрацювати дрібні елементи композиції олійними чи акриловими фарбами (залежно від того, чим зроблений контур); після висихання деталей, закласти великі площини кольором.</p> <p><i>Формат: 40x30; матеріал:</i> скло, туш, олійні фарби чи акрилові фарби.</p> <p><i>Рішення:</i> поліхромне</p>	
	Разом за змістовним модулем 1	109
Змістовий модуль 2.		
Нескладні творчі фігуративні композиції.		
4	<p>Тема 1. Відродження техніки малярства на склі. Сучасні тенденції розвитку. Творчі пошуки сучасних художників.</p> <p>Опрацювати рекомендовану літературу.</p>	9
5	<p>Тема 2. Образ вибраного святого.</p> <p>Виконання ескізів.</p> <p><i>Вимоги:</i> виконати кілька ескізів вибраного святого, відшукати цікаву композицію, знайти відповідний образ шляхом лінійної і тональної пластики, шукати оригінальний творчий підхід. Виконати кілька ескізів в кольорі.</p> <p><i>Формат: A5; матеріал:</i> папір, олівець, гуаш, акрил</p> <p><i>Рішення:</i> поліхромне</p> <p>Розробка картону</p> <p><i>Вимоги:</i> виконати на основі вибраного ескізу картон в натуральну величину, опрацювати деталі, зробити тональне рішення.</p> <p><i>Формат: 40 см з більшої сторони; матеріал:</i> папір, олівець.</p> <p><i>Рішення:</i> тональне</p> <p>Виконання деяких етапів роботи в матеріалі</p> <p><i>Вимоги:</i> виконати контур на склі тушшю (для подальшої роботи олійними фарбами), олійною фарбою або віражною фарбою (для подальшої роботи акриловими фарбами) згідно підготовленого картону; після висихання контуру, опрацювати дрібні елементи композиції олійними чи акриловими фарбами (залежно від того, чим зроблений контур); після висихання деталей, закласти великі площини кольором.</p> <p><i>Формат: 40 см з більшої сторони; матеріал:</i> скло, туш, олія, акрил.</p> <p><i>Рішення:</i> кольорове</p>	30
		40
		30
6	<p>Тема 6. Творча багатосюжетна композиція для домашнього іконостасу.</p> <p>Підготовка ескізів</p> <p><i>Вимоги:</i> виконати кілька ескізів вибраного святого, відшукати цікаву композицію, знайти відповідний образ шляхом лінійної і тональної пластики, шукати оригінальний творчий підхід. Виконати кілька ескізів в кольорі.</p> <p><i>Формат: A5; матеріал:</i> папір, олівець, гуаш, акрил</p> <p><i>Рішення:</i> поліхромне</p> <p>Розробка картону</p> <p><i>Вимоги:</i> виконати на основі вибраного ескізу картон в натуральну величину, опрацювати деталі, зробити тональне рішення.</p> <p><i>Формат: 50 см з більшої сторони; матеріал:</i> папір, олівець.</p> <p><i>Рішення:</i> тональне</p> <p>Виконання деяких етапів роботи в матеріалі</p> <p><i>Вимоги:</i> виконати контур на склі тушшю (для подальшої роботи</p>	30
		40
		30

	олійними фарбами), олійною фарбою або віражною фарбою (для подальшої роботи акриловими фарбами) згідно підготовленого картону; після висихання контуру, опрацювати дрібні елементи композиції олійними чи акриловими фарбами (залежно від того, чим зроблений контур); після висихання деталей, закласти великі площини кольором. <i>Формат:</i> 40 см з більшої сторони; <i>матеріал:</i> скло, туш, олія, акрил. <i>Рішення:</i> кольорове	
	Разом за змістовим модулем 2	109
	Разом	218

Завдання для поточного контролю

Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування на практичних заняттях. Результати поточного контролю враховуються при визначенні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.

1. Коли і де в Україні була поширена народна ікона на склі?
2. Характерні риси народної ікони на склі?
3. Найпоширеніші сюжети в народній іконі на склі?
4. Спадок родини Німчиків?
5. Технічні особливості виконання ікони на склі?
6. Що таке зворотня перспектива?
7. Сучасні художники, що звертаються до техніки малярства на склі.
8. Засоби виразності, які використовуються в малярстві на склі.
9. Ключові наукові дослідження, що звертаються до даної теми?

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Асєєв Ю. С. Мистецтво Київської Русі / Юрий Сергійович Асєєв. – Київ, 1989. – 327 с.
2. Билецкий П. О. Украинская портретная живопись XVII-XVIII вв. / Платон Александрович Билецкий. – Ленинград, 1981. – 290 с.
3. Вагнер Г. Канон и стиль в древнерусском искусстве / Г. Вагнер. – Москва, 1987. – 125 с.
4. Жолтовський П. Малюнки Києво-Печерської іконописної майстерні / Павло Жолтовський. – Київ, 1982. – 246 с.
5. Жолтовський П. Український живопис XVII-XVIII ст. / Павло Жолтовський. – Київ, 1978. – 354 с.
6. Жолтовський П. Художнє життя на Україні в XVI-XVIII ст. / Павло Жолтовський. – Київ, 1983. – 276 с.
7. Креховецький Я. Богослов'я та духовність ікони / Яків Креховецький. – Львів, 2002.
8. Кристопчук М. Технологія оволодіння старовинним іконописним живописом / Микола Кристопчук. – Львів, 1994.
9. Логвин Г. Н. По Україні / Григорій Никонович Логвин. – Київ, 1988. – 286 с.

10. Мельник В. І. Сакральне мистецтво Галичини XV-XX століть в експозиції Івано-Франківського художнього музею / Віктор Іванович Мельник. – Івано-Франківськ: Лілея - НВ, 2007. – 224 с.
11. Мельник В.І. Церква св. Духа в Рогатині. / Віктор Іванович Мельник. – Київ, 1991. – 190 с.
12. Народна ікона на склі : Альбом / [упорядник Оксана Романів -Тріска]. – Львів, 2008. – 368 с.
13. Патріарх Дмитрій (Ярема). Іконопис Західної України XII-XVст. / Патріарх Дмитрій (Ярема). – Львів, 2005. – 420 с.
14. Овсійчук В. Класицизм і романтизм в українському мистецтві / Володимир Антонович Овсійчук. – Київ:Наукова думка, 2001. – 380 с.
15. Овсійчук В. А. Оповідь про ікону / В. А. Овсійчук, Д. П. Кривач. – Львів, 2000. – 286 с.
16. Овсійчук В. Майстри українського бароко / В. А. Овсійчук. – Київ: Наукова думка, 1991. – 400 с.
17. Овсійчук В. Українське мистецтво XIV-перш.пол.XVII ст. / В. А. Овсійчук. – Київ: Наукова думка, 198. – 350 с.
18. Овсійчук В. Українське малярство X-XVIII ст. Проблеми кольору / В. А. Овсійчук. – Львів, 1996. – 458 с.
19. Омельченко П. Наука про малярські фарби матеріали та техніки / П. Омельченко. – Львів, 1996. – 157 с.
20. Пещанський В. Іконописна техніка та її джерела /В. Пещанський, І. Свенціцький. – Львів, 1932. – 59 с.
21. Сланський Б. Техніка живописи / Б. Сланський. – Москва, 1962. – 249 с.
22. Степовик Д. В. Історія української ікони X-XX ст. / Дмитро Власович Степовик. – Київ, 1996. – 387 с.
23. Степовик Д. Іконологія й іконографія / Дмитро Власович Степовик. – Івано-Франківськ: Нова зоря, 2003. – 310 с.
24. Степовик Д. Українська ікона. Іконотворчий досвід діаспори / Дмитро Власович Степовик. – Київ: Балтія друк, 2003. – 158 с.
25. Свенціцька В. Українське народне малярство XIII-XXст. / В. Свенціцька, В. Откович. – Київ: Мистецтво, 1991. – 187 с.
26. Свенціцька В.І. Спадщина віків: Українське малярство XIV- XVIII ст. у музейних колекціях Львова /В. І. Свенціцька, О. Ф. Сидор. – Львів: Каменяр, 1990 – 72 с.
27. Скоп Л. Українське церковне малярство.: техніка і технологія XV-XVIIIст. / Л. Скоп. – Дрогобич: Коло, 2013. – 191 с.
28. Українська старовина із приватних збірок. Мистецтво Гуцульщини та Покуття.[] – К., 2002.
29. Український іконопис XII-XIX ст. з колекції НХМУ: альбом / [упорядник Ю. Литвинець]. – Хмельницьк: Галерея, Київ: Артанія Нова, 2005. – 256 с.

15. Інформаційні ресурси

1. window.edu.ru/resource
2. Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
3. Наукова бібліотека Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
4. Обласна наукова бібліотека імені Івана Франка.
5. Державний архів івано-франківської області.
6. Фонди Івано-Франківського художнього музею.
7. Фонди Львівського національного музею